

WORKSHOPUL *EDUCATE THE SCHOOL*

1

PAG. 1 AȘTEPTĂRILE PARTICIPANȚILOR

PAG. 2 DEZBATERI ÎN MESE ROTUNDE

Pag. 2 ANALIZĂ: Competențele căutate de angajatori

Pag. 5 MASA 1: Dezvoltarea competenței individuale

Pag. 6 MASA 2: Dezvoltarea competenței sociale

Pag. 7 MASA 3: Dezvoltarea competenței tehnice

Pag. 8 MASA 4: Dezvoltarea competenței metodologice

PAG. 10 CONCLUZII

AȘTEPTĂRILE PARTICIPANȚILOR

Workshopul **Educate the School** a pornit de la așteptări variate ale participanților – reprezentanți ai școlilor (directori, profesori, absolvenți) și reprezentanți ai operatorilor economici deschiși temei.

Reprezentanții școlilor și-au dorit atât să cunoască metode și concepte germane privind competența profesională, cât și soluții de colaborare concrete / contacte reale, în special pentru școlile din comunitățile mici.

Reprezentanții mediului privat au căutat modalități prin care să poată identifica sau forma specialiști în domeniul lor, iar cei cu experiență în parteneriatul cu școala – soluții de responsabilizare a profesorilor care se ocupă de clasele de învățământ dual și a consilierilor școlari (care ar trebui să cunoască foarte bine piața muncii și dinamica ei).

Și unii, și ceilalți au venit cu întrebarea dacă e nevoie de competențe suplimentare ale cadrelor didactice care predau în sistemul dual. Și unii, și ceilalți își doresc să cunoască mai îndeaproape activitatea elevilor la partener (activitățile și dezvoltarea relației cu tutorii de practică, respectiv activitățile și dezvoltarea relației cu profesorii).

DEZBATERI ÎN MESE ROTUNDE

Dezbaterile au fost organizate în patru mese rotunde, fiecare abordând o componentă a **competenței profesionale**, așa cum e ea înțeleasă în sistemul german. Discuțiile în cadrul meselor rotunde au fost precedate de o prezentare de ansamblu a rolului acestor componente în învățământul profesional, precum și de o analiză a cauzelor lipsei de convergență între **competențele așteptate de angajatori** și cele dezvoltate în școala românească.

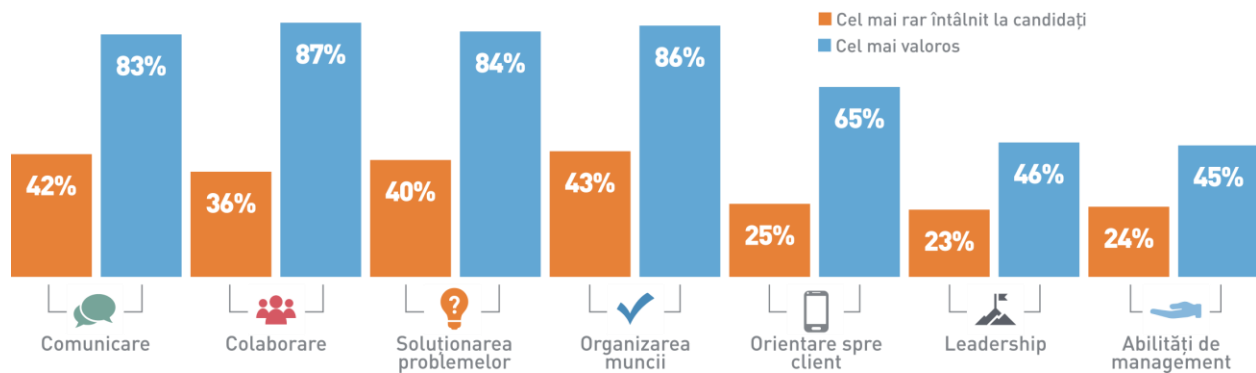
ANALIZĂ: Competențele căutate de angajatori

O cercetare comandată în 2017 de ManpowerGroup, care a sondat peste 19.000 de angajatori din 42 de țări, în 6 sectoare de activitate, a stabilit că abilitățile personale și interpersonale cele mai valoroase pentru angajatori sunt **colaborarea**,

organizarea muncii, soluționarea problemelor și comunicarea. În același timp, peste 2 din 5 angajatori români consideră că abilitățile cel mai rar întâlnite la candidați sunt tocmai organizarea propriei munci, comunicarea (atât scrisă, cât și orală) și soluționarea problemelor¹:

3

Cat de rare sunt abilitățile personale și interpersonale cele mai prețuite?

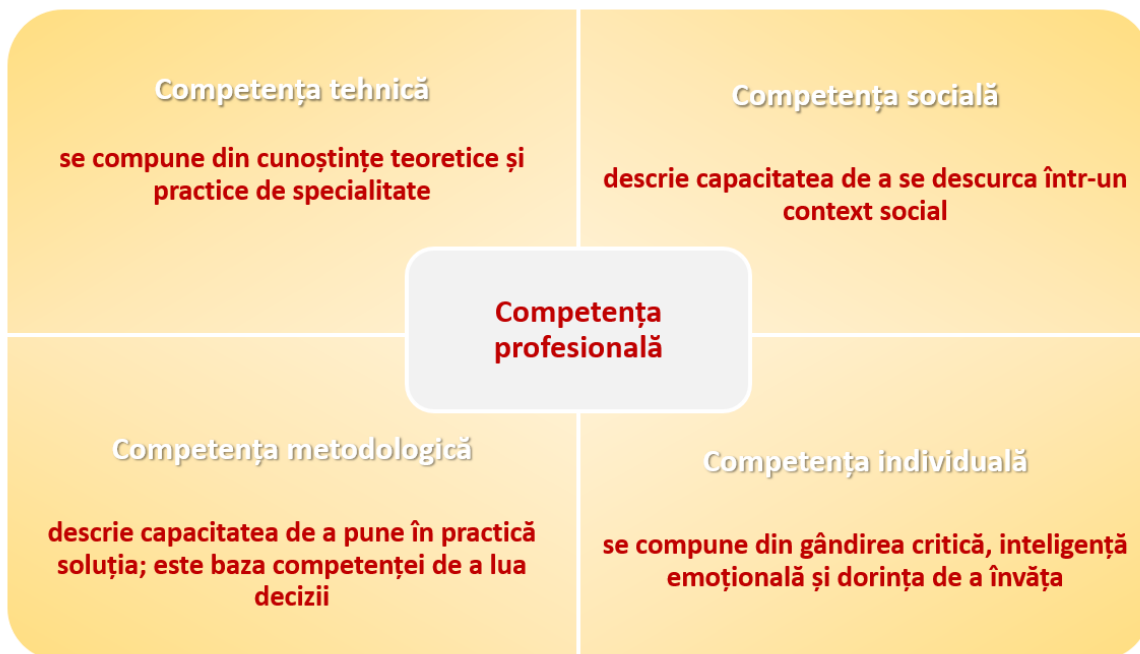
O soluție pentru reducerea acestei discrepanțe este dezvoltarea modelului competenței profesionale, definită drept capacitatea de a aplica, combina și transfera cunoștințe și deprinderi în diferite situații pe care viața socială și profesională le ridică, în special de a realiza activitățile cerute la locul de muncă, la nivelul calitativ specificat în standardul ocupațional.

Competența profesională este folosită cu precădere de către tutorii de practică în sistemul de învățământ profesional dual, având ca scop pregătirea ucenicilor pentru viața profesională, dar punând accent și pe dezvoltarea personală. Rolul

¹ Rezultatele complete ale cercetării sunt disponibile la adresa https://issuu.com/manpowergroup_romania/docs/mg_wef_skillsrevolution_2.0_paper_r (ultima accesare: 10.12.2018).

acestei competențe este **transformarea conceptului în acțiune concretă**. Competența profesională este una dinamică, presupunând un proces continuu de îmbunătățire.

Cele 4 componente ale competenței profesionale dezvoltă ținut abilitățile căutate de angajatori: **competența individuală, competența socială, competența tehnică, competența metodologică**.

Analiza prezentată de dr. Cristian Hatu, președinte și membru fondator al Centrului de Evaluare și Analize Educaționale, a subliniat **gândirea independentă, critică și creativă**, ca fundament al unei educații pentru viitor, dar și nevoia ca dezvoltarea ei să înceapă din învățământul secundar inferior. Suportul prezentării poate fi accesat [aici](#).

MASA 1: Dezvoltarea competenței individuale

Moderator: Tiberiu Andrei, Școala de Valori

5

Legată prin definiție de inteligența emoțională, dorința de a învăța și gândirea critică, competența individuală se dezvoltă, conform concluziilor de la această masă de discuții, prin interacțiunea cu actorii relevanți din societate:

- Orientarea în carieră și definirea dorințelor și a țelurilor individuale depinde de **pregătirea psihologilor școlari** și de bateriile de teste relevante pe care aceștia le au la dispoziție
- Mentalitatea cu privire la învățământul profesional (dual) se transmite în familie; asociațiile de părinți deja de la clasele a VI-a și a VII-a trebuie convinse prin testimoniale și exemple de bune practici, iar copiii prin **digitalizarea extinsă a învățării** (e mai „cool” pentru ei)
- Dezvoltarea personală se face ideal prin **asumarea de proiecte** (individual sau în echipă), care valorifică atât capacitatea de auto-informare, cât și creativitatea în rezolvarea de probleme
- Extrem de utilă aici e colaborarea cu ONG-urile, care gestionează proiecte reale în societate (și deci soluții la probleme reale)
- Interacțiunea cu tutorii de practică, modelele lor în cariera profesională, câștigă în calitate prin dezvoltarea la tutori a celor 4C: **comunicare, colaborare, gândire critică, gândire creativă**
- Stima de sine, încrederea în forțele proprii – prin dezvoltarea unei rutine, a unui ritm propriu dar constant de lucru, rezolvând parțial **problema disciplinei** (în școală sau la locul de practică) prin educarea *autodisciplinei*

- Încrederea în sine și sentimentul perspectivei sunt influențate și de felul în care compania parteneră își organizează comunicarea externă și accentul pe care îl pune pe **programele pe termen lung** (3 ani de formare inițială și dincolo de ei)

MASA 2: Dezvoltarea competenței sociale

Moderator: Doru Dima, CEO Great People Inside Romania

Discuțiile pe această temă au explorat modele pentru dezvoltarea capacității elevilor de a se descurca în diferite roluri și contexte sociale. E vorba despre soluții care îmbină în proporții și abordări variate abilitățile-cheie ale acestei competențe:

- **Firma de exercițiu:** abilități de comunicare, de relaționare în echipă, de a asuma roluri și responsabilități diverse, competențe antreprenoriale
- **„Biblioteca vie”:** elevii interacționează din rolul de cititor cu un voluntar care își asumă rolul de carte și își prezintă povestea și provocările sociale cu care se confruntă
- **„Ora de business”:** abilități de inter-relaționare, de interacțiune pozitivă, gândire critică
- **„Școala pentru valori autentice”:** responsabilitate față de sine și semenii
- Proiecte de colaborare pentru organizarea unor module de **practică în mediu internațional**
- **Activități caritabile:** dezvoltarea responsabilității civice
- Participarea la **concursuri pe meserii:** disciplină, motivație, spirit competițional
- **„Junior Achievement”:** abilități de comunicare, competențe antreprenoriale
- **Metoda jocului de rol,** pe teme relevante calificării – de exemplu, protecția consumatorului

- Măsurarea evoluției pe parcursul anilor de formare, **planificarea clară** a acțiunilor care vizează competența socială și a timpului de implementare

MASA 3: Dezvoltarea competenței tehnice

Moderator: Andrei-Dan Mercea, Dual School Robert Bosch

Competența tehnică se referă la abilitățile și cunoștințele specifice fiecărui domeniu, respectiv fiecărei specializări. Participanții au identificat principalele provocări în încercarea de a corela competența tehnică dezvoltată prin învățământul dual cu dinamica pieței muncii și nevoile angajatorilor. În cadrul concluziilor, descrierea provocărilor a fost reformulată ca un set de soluții.

Astfel, provocările care, înfruntate și depășite, ar crește calitatea învățământului profesional și a competenței tehnice a elevilor sunt:

- **Actualizarea fișelor tehnice** și adaptarea lor la cerințele pieței
- **Implementarea caietului de practică**, unde elevul notează ceea ce învață în modulele desfășurate la școală și la partenerul economic, semnat de tutorele de practică
- Finalizarea celor 3 ani de studiu printr-un **examen final complex** (un proiect individual), notat după un **standard de evaluare național**
- Îmbunătățirea și **aducerea la zi a dotării școlilor**
- **Promovarea carierei didactice** în rândul specialiștilor
- Asigurarea transparenței cursurilor
- **Formarea continuă a profesorilor de specialitate**, prin:
  - Oportunitatea de a lucra în companii pe echipamentele moderne deținute de acestea

- Întâlniri regulate cu tutorii de practică de la companie, pentru împărtășirea aspectelor întâlnite la orele de curs, respectiv practică
- Punerea la dispoziția profesorilor a materialelor de training / a revistelor de specialitate, pentru a fi în pas cu noile tehnologii utilizate în cadrul companiilor
- Vizite la companii împreună cu elevii
- Dezvoltarea **competențelor extra-curriculare** (lucrul cu programele MS Office, competențe de conflict management etc.)
- Crearea unor **clase / materii interdisciplinare de problem-solving**
- Utilizarea de **filmulețe demonstrative**, materiale didactice moderne

MASA 4: Dezvoltarea competenței metodologice

Moderator: Cristian Hatu, Centrul de Evaluare și Analize Educaționale (CEAE)

Definită în modelul german drept capacitatea de a lua decizii și a pune în practică soluții, competența metodologică a elevilor a fost pusă în legătură cu metodele didactice utile pentru a-i învăța să gândească independent și critic, respectiv pentru a-i activa și a reduce apatia și indiferența față de școală.

Ca metode didactice s-a vorbit despre:

- **Metoda inductivă / a descoperirii**, pornind de la experiența concretă în lume (de exemplu, de la un măr care plutește în apă și întrebarea de ce plutește la principiile fizice)
- **Metoda experimentului**, dar cu participarea elevilor – așa încât pregătirea, realizarea și documentarea rezultatelor experimentului să fie făcută de perechi sau grupe de elevi

- **Metoda problematizării:** organizarea lecției sau secvenței de lecție așa încât conținuturile care trebuie învățate să reprezinte soluția la o problemă care se propune spre rezolvare elevilor
- **Simularea și jocul de rol** cu scenarii alternative, gândite până în detaliu
- **„Impulsul fotografic”** – analiza imaginilor surprinse de colegi cu telefonul mobil în timpul exercițiilor: evaluări spontane și țintite a tehnicii de lucru a elevilor din imagine și a comunicării intenționate sau indirecte (de exemplu prin limbajul corpului)
- Valorificarea dispozitivelor pe care elevii le au, le cunosc și le folosesc cu plăcere – de exemplu în **proiecte video** (documentarea unei anumite tehnici pentru alți ucenici, prezentarea meseriei pentru necunoscători etc.)
- **Învățarea situațională**, prin punerea elevilor în situații de muncă reale sau simulate, așa încât să aibă experiența directă a problemelor care se pot ivi
- Identificarea, formularea și rezolvarea acestor probleme
- **Folosirea cunoștințelor anterioare** ale elevilor, valorizând constant contribuția lor la lecție
- **Nesanționarea greșelilor** în faza inițială, de explorare a soluțiilor posibile sau intuite la problema formulată împreună cu profesorul
- **Documentarea curentă a micilor succese** ale elevilor, recunoașterea și răsplătirea lor

Ca abordare s-a vorbit despre:

- Nevoia de a implica profesorul de instruire practică și profesorul diriginte al clasei duale în mediul privat, de a aduce și profesorii în companie
- Nevoia de a crește motivația elevilor și de a le menține trează curiozitatea (care începe să dispară deja la jumătatea gimnaziului)

- Nevoia de a crește motivația profesorilor, care sunt prea nerăbdători în a obține rezultate și renunță repede, ratând miracolele care se întâmplă cu copiii după ce câștigă suficientă siguranță cu noile metode de lucru
- Nevoia de a dezvolta încrederea în sine, entuziasmul și potențialul elevilor (din clasele gimnaziale și profesional-duale), dar și al profesorilor lor
- Nevoia de programe integrate de formare pentru profesori, cum e de pildă programul „Chimia Altfel” (derulat de CEAE), unde finanțatorii sunt în totalitate operatori din industria chimică
- Nevoia de implicare directă, cu înțelegerea situației la fața locului, a decidenților de la centru (vizite în școlile și inspectoratele din județe și evaluarea onestă a resurselor de care dispun)

CONCLUZII

Conceptele-nucleu care s-au regăsit în dezbaterile și concluziile de la toate cele patru mese rotunde sunt, așadar:

- ✚ **Gândirea critică**
- ✚ **Învățarea prin proiecte**
- ✚ **Digitalizarea învățării**
- ✚ **Profesorii în companii**

Dezvoltarea gândirii independente, critice și creative a elevilor, naturalizarea metodelor didactice bazate pe proiecte (individuale și de echipă) și folosirea ca mijloace didactice a dispozitivelor smart în utilizarea cărora elevii au deja competență cvasi-nativă sunt deziderate fundamentale pentru învățământul general. Ele fac posibil un profil al absolventului mult mai apropiat de competențele

NOV 1ST
BUCHAREST

EDUPRO
SUMMIT#1

*Educate
for future*

PROMOTION OF THE
VOCATIONAL AND DUAL
EDUCATION SYSTEM

căutate de angajatori și de profilurile elaborate de organizațiile economice internaționale pentru deceniul următor.

Acestor trei deziderate li se adaugă, pentru domeniile învățământului profesional (dual), nevoia de a-i familiariza pe profesorii de specialitate și pe profesorii diriginți cu activitatea curentă desfășurată de partenerii economici – ca echipamente și tehnici folosite, metode și ritm de lucru, cunoștințe de actualitate și viziune.

Dincolo de calitatea formării profesionale și a activității de orientare, s-ar încuraja astfel **integrarea în ciclul educațional complet al societății și responsabilizarea profesorilor**, dar și un nou respect pentru statutul și rolul lor.

11